

Audism är en form av våld!

26 juni 2024

Foto: Äkta man

Projektet "Äkta Man" påbörjades augusti 2020 och avslutades juni 2024. Projektet har arbetat för att förebygga våld och skapa medvetenhet om mansnormer bland döva, hörselskadade och dövblinda individer. Projektet hade nyligen en avslutningsfest i Stockholm. Det nya projektet "Äkta Man - Forum" är en fortsättning på det föregående projektet och pågår nu fram till årsskiftet.

Projektavslutningen markerade både ett avslut och en ny början för fortsatt arbete inom området. Äkta Man-projektet var ett samarbete mellan RFSU Stockholm (huvudägare) och organisationerna SDUF, SDI samt Riksteatern Crea. Äkta Man Forum-projektet är finansierat av Jämställdhetsmyndigheten där SDI är huvudägare och samarbetar med Helsingfors universitet, RFSU Stockholm och Riksteatern Crea. I detta projekt har de använt forumteater som metod. Genom forumteatern har deltagarna har fått öva på att hantera verkliga situationer för att förebygga våld. På så sätt har projektet skapat arenor för samtal och reflektioner kring maskulinitetsnormer. De utvecklade metoderna kan nu implementeras i framtida initiativ för jämställdhet och våldsprevention inom dövrörelsen. Nu marknadsför projektet en höstturné och en kommande handbok om forumteater.

Vid avslutningsfesten lanserades rapporten "Audism som en form av våld", skriven av Julia Grahn. Rapporten finansierades av SDUF och Arvsfonden. Rapporten fokuserar på hur audism som en form av våld kan få allvarliga konsekvenser för döva barn, särskilt om de inte har tillgång till teckenspråk. Utan teckenspråk och andra språkliga resurser kan barns språkutveckling och socialisering bli fördröjd. Att förbjuda teckenspråk kan skada barns utveckling och betraktas därför som våld. Integration av döva barn i hörande skolor utan adekvat stöd kan ses som symboliskt våld, eftersom det förstärker föreställningen om döva som mindre värda och underordnar dem hörande normer. Undervisning på tal i stället för teckenspråk förnekar dövas naturliga språk och förstärker den hörande kulturens överlägsenhet. Användning av hörapparater och talterapi bidrar också till uppfattningen om tal som överlägset teckenspråk.

I rapporten framgår att bristande tillgång till samhällstjänster, utbildning och

arbetsmöjligheter påverkar dövas utveckling och hälsa negativt. Audism ökar alltså sårbarheten för döva, särskilt bland barn och kvinnor med utländsk bakgrund. Bristen på teckenspråk och information ökar deras utsatthet och försvårar möjligheten att söka hjälp. Strukturella hinder inom hälso- och sjukvård, som är anpassade för hörande, begränsar också dövas möjligheter och kan leda till isolering och psykisk ohälsa.

För att motverka audism behövs större kunskap om teckenspråkets historia och kultur, vilket leder till ett mer inkluderande samhälle. Det är viktigt med teckenspråkig utbildning från tidig ålder och tvåspråkiga miljöer. Döva barn bör inte integreras med hörande barn utan tillräckligt stöd. Samhället bör skapa teckenspråkiga arbetsplatser och införa tydliga riktlinjer för att bekämpa audism. Till sist men inte minst är det viktigt att lyssna på teckenspråkiga individer. Teckenspråkiga individers behov och insikter är ovärderliga för att utforma policys och åtgärder.

Mona Riis och Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com